

سال نگرانی

تصویب قطعنامه در شورای حکام به این معنا بود که رسیدگی به پرونده هسته ای ایران در توان و ظرفیت آژانس نیست و برای چاره اندیشی درباره آن باید مسیر وین به سوی نیویورک تغییر جهت یابد.

اعلام این تغییر جایگاه نه تنها ایران را از آغاز مجدد فعالیت های هسته ای پشیمان نکرد، بلکه ۱۰ روز بعد (۲۵ بهمن ۱۳۸۴) جواد وعیدی، معاون وقت شورای عالی امنیت ملی، آغاز غنی سازی اورانیوم در تاسیسات اتمی نظنر را نیز تایید کرد.

با تصویب شورای حکام مبنی بر ارسال پرونده هسته ای ایران به شورای امنیت، در روزهای آغازین بهار ۸۵ برای نخستین بار پای این نهاد بین المللی به پرونده هسته ای ایران گشوده شد.

رئیس دوره ای شورای امنیت در ۹ فروردین ۸۵ (۲۹ مارس ۲۰۰۶) در حالی با صدور بیانیه غیرالزام آور، خواستار تعلیق تمام فعالیت های مربوط به غنی سازی اورانیوم در ایران شد که علی اصغر سلطانی، نماینده ایران در آژانس بین المللی انرژی اتمی، تعلیق مجدد غنی سازی را مردود دانست. رئیس شورای امنیت همچنین از مدیر کل آژانس درخواست کرد تا ظرف ۳۰ روز، گزارشی را درباره پایبندی ایران به موارد خواسته شده شورای حکام تهیه کرده و همزمان به شورای حکام و شورای امنیت ارائه دهد. پیش از سر آمدن مهلت ۳۰ روزه ایران در ۲۲ فروردین اعلام کرد که به چرخه تولید سوخت هسته ای دست یافته است. این اتفاق سبب شد که آمریکا به بازگشت ناپذیر بودن تصمیم ایران در غنی سازی اورانیوم کمتر تردید کند و از این رو، بی صبرانه منتظر گزارش البرادعی ماند تا جبهه جدیدی را برای ایجاد اجماع جهانی علیه ایران شکل دهد. مدیر کل آژانس نیز در ۸ اردیبهشت ۸۵ و در پایان زمان ۳۰ روزه، گزارشی را به شورای حکام و شورای امنیت ارائه کرد که در آن از عدم پیشرفت آژانس در تضمین برنامه هسته ای ایران سخن به میان آمده بود.

پس از ارائه گزارش رئیس مصری آژانس، رایزنی ها و تلاش های آمریکا و گروه ۵+۱ برای اعمال فشار علیه ایران جهت متوقف ساختن برنامه هسته ای، رو به فرونی گذاشت.

این تلاش ها سبب شد که در دو مرحله ۲ قطعنامه علیه برنامه هسته ای ایران به تصویب شورای امنیت برسد. قطعنامه ۱۶۹۶ (۹ مرداد ۱۳۸۵) و قطعنامه ۱۷۳۷ (۳ دی ۱۳۸۵) ۲ قطعنامه ای هستند که تا به امروز علیه برنامه هسته ای ایران به تصویب شورای امنیت رسیده اند. هر چند به نظر می رسد عدم اجرای قطعنامه ۱۷۳۷ که خواستار تعلیق غنی سازی اورانیوم از سوی ایران است، سبب خواهد شد که علاوه بر گسترش تحریم ها، صدور قطعنامه های جدیدی را در پی داشته باشد. دبیر شورای عالی امنیت ملی ایران نیز این احتمال را رد نکرده است. علی لاریجانی گفته است که امکان عقلی صدور قطعنامه بعدی وجود دارد.

طبق قطعنامه ۱۷۳۷، صادرات مواد و فن آوری های موشکی و هسته ای برای غنی سازی اورانیوم، نیروگاه های آب سنگین و قطعات و فن آوری سامانه موشکی دوربرد به ایران، از سوی همه کشورهای جهان ممنوع می شود.

محمود احمدی نژاد اما قطعنامه های شورای امنیت سازمان ملل متحد برای تحریم محدود ایران را بی اعتبار دانست و گفت که قطعنامه ۱۷۳۷ مغایر منشور این سازمان است.

واکنش رئیس جمهور ایران به قطعنامه ۱۷۳۷ زمانی به اوج خود رسید که او این قطعنامه را «کاغذ پاره ای» بیش ندانست و گفت که شورای امنیت و قدرت های بزرگ از این تصمیم پشیمان خواهند شد. محمود احمدی نژاد پیشتر نیز صدور قطعنامه ها را برای مصرف عناصر داخلی دانسته بود.

روز از سپتامبر ۲۰۰۵ اعلام کرد که پرونده ایران به خاطر فعالیت های اتمی اش باید به شورای امنیت ارجاع شود. طولی نکشید که وزرای خارجه انگلستان، فرانسه و آلمان نیز از مداخله شورای امنیت در پرونده هسته ای ایران دفاع کردند. پس از گذشت حدود ۲ هفته از موضع گیری ۳ کشور اروپایی، مجلس سنای آمریکا نیز به دولت این کشور پیوست و با صدور قطعنامه ای خواستار ارجاع پرونده ایران به شورای امنیت شد. با شکل گیری فضای لازم برای اعمال فشار بیشتر علیه ایران، وزیران خارجه گروه ۵+۱ در ۱۱ بهمن ۸۴ (۳۱ ژانویه ۲۰۰۶) طی نشستی در لندن با صدور بیانیه ای درخواست کردند تا شورای حکام آژانس بین المللی انرژی اتمی در نشست فوق العاده خود (۱۳ بهمن ۸۴) موضوع فعالیت هسته ای ایران را به منظور رسیدگی، به شورای امنیت گزارش کند.

فشارهای اروپا و آمریکا در نهایت به تصمیم گیری آژانس منجر شد. شورای حکام آژانس بین المللی انرژی اتمی در سومین روز نشست ویژه خود قطعنامه پیشنهادی ۳ کشور اروپایی را با ۲۷ رای موافق در برابر ۳ رای مخالف و ۵ رای ممتنع از تصویب گذراند.

سال ۸۵ سال نگرانی بود. این

نگرانی اما نه در سال ۸۵ بلکه از ۱۵ بهمن ۸۴ (۴ فوریه ۲۰۰۶) و با تصمیم آژانس بین المللی انرژی اتمی مبنی بر ارسال پرونده هسته ای ایران به شورای امنیت کلید خورد. ۲۷ مرداد ۸۴ در حالی که چند روزی بیشتر از آغاز کار رئیس دولت نهم نمی گذشت، ایران در حضور خبرنگاران داخلی و خارجی، فرآوری اورانیوم را در کارخانه اصفهان از سر گرفت. این اقدام ایران اما به مذاق آمریکا و ۳ کشور اروپایی مذاکره کننده با ایران (فرانسه، انگلستان و آلمان) خوش نیامد. روسیه هم البته همان موضعی را اتخاذ کرد که سودی به جیب ایران روانه نمی کرد. آمریکا و اروپایی ها ۷ ماه تلاش کردند تا ایران را به متوقف ساختن فعالیت های هسته ای راضی کنند اما مقامات بلندپایه ایران همانگونه که اذعان می کردند از تصمیم خود برنگشتند و خواسته اروپایی ها را مبنی بر عدم تولید سوخت هسته ای، «حرف زور» نامیدند.

در آن سوی ماجرا برای نخستین بار «خاویر سولانا» رئیس سیاست خارجی اتحادیه اروپا در دومین

محمود احمدی نژاد

● محمود احمدی نژاد: قطعنامه های شورای امنیت، کاغذ پاره ای بیش نیست